

Algemene Beschouwingen Begroting 2025-2028

Volgorde beantwoording is paginagewijs

Financieel meerjarenperspectief

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 11

Vraag: Welke beleidsmatige keuzes heeft het college gemaakt om bepaalde plannen niet uit te voeren, aan te passen of uit te stellen? Zijn alle autonome A-mutaties uit de kadernota in de begroting verwerkt?

Welke ontwikkelingen van de b-lijst zijn wel of niet gehonoreerd en wat is daar reden van?

De plannen uit het coalitieakkoord inclusief addendum en het hernieuwde collegewerkprogramma kunnen grotendeels gerealiseerd worden. Welke plannen en afspraken zijn niet in de begroting meegenomen en wat is daar de reden voor?

Reactie college

Al de autonome mutaties en de mutaties waar reeds een besluit over was genomen (de A lijst) zijn verwerkt. Soms door een alternatieve dekking maar meestal door iets "regulier" op te nemen in de exploitatiebegroting.

Op de B lijst stonden die zaken waar nog een besluit over genomen moest worden (door college of raad). Dit besluit kan inhouden om iets niet te doen, of in een bepaalde mate van intensiteit (met variërende kosten). Pas nadat dat besluit is genomen zijn deze zaken in de begroting te verwerken. Voor zover die besluiten ondertussen zijn genomen zijn of waar sprake is van een wettelijke verplichting en de hoogte van de kosten bekend is, zijn de zaken verwerkt.

De B lijst is een momentopname bij de kadernota waardoor we weten welke mutaties we nog kunnen verwachten. We halen op dat moment het net op om u een zo volledig mogelijk en realistisch beeld te geven. Deze lijst maken we elk jaar wanneer we inventariseren welke budgetvragen er liggen in aanloop naar de kadernota. Mutaties leggen we vast in de begroting of u ontvangt – afhankelijk van de omvang en impact van het voorstel – een separaat voorstel of een voorstel bij de periodieke begrotingswijzigingen.

Het collegewerkprogramma voeren wij uit. Wanneer wij daarvoor meer middelen nodig hebben dan beschikbaar zijn gesteld dan leggen we dit aan de raad voor. De nu voorliggende begroting verandert niets aan onze slagkracht ten opzichte van het collegewerkprogramma.

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 12

Vraag: Hoewel de begroting voor 2025 sluitend is, staat ons in 2026 een grote uitdaging te wachten, het zogenaamde 'ravijnjaar'. De financiële ruimte krimpt, de bijdragen van het Rijk nemen af, en de noodzaak om nu al voorbereidende stappen te zetten is groot. Wat is het plan van het college voor de begroting van 2026? Hoe bereiden we ons tijdig voor op een realistische en integrale afweging van de gemeentelijke dienstverlening en de ontwikkelingen in ons gebied voor 2026 en verder?

Wij verwachten in het eerste kwartaal van 2025 een plan van aanpak waarin duidelijk wordt welke taken en diensten we willen behouden en hoe we deze kunnen blijven uitvoeren. Ook de inkomstenkant verdient wat ons betreft aandacht. Welke mogelijkheden ziet het college om EXTRA inkomsten te genereren?

Reactie college

U stelt met de Kadernota 2026 - 2029 de uitgangspunten en kaders vast voor de begroting 2026. Daar staan ook de benodigde oplossingsrichtingen in. Het tijdspad daarnaartoe, lichten we op hoofdlijnen toe.

We zijn inmiddels al enige tijd bezig met maatregelen. De eerste resultaten zijn een sluitende begroting 2025 en een minder negatief meerjarenbeeld. Deze maatregelen zijn echter onvoldoende om ook meerjarig zicht te hebben op een sluitende begroting. De maatregelen die daarvoor nodig zijn, grijpen dieper in. Daarvoor moeten beleidskeuzes worden heroverwogen, ambities bijgesteld, eventueel contracten worden herzien, subsidierelaties bekeken. En ook kijken we daarbij – zoals te doen gebruikelijk – waar we extra inkomsten kunnen genereren.

De ambtelijke voorbereiding hiervan loopt. De behandeling van deze begroting en de beschouwingen in de eerste ronde en tweede ronde, evenals het debat tijdens de begrotingsraad zijn nodig om hierbij te betrekken. Dit geeft ons belangrijke informatie over de politieke speerpunten en welke onderwerpen raadsbreed belangrijk zijn. Wij stellen voor om in lijn met uw oproep in het eerste kwartaal 2025 met de auditcommissie de maatregelen te bespreken.

Fractie: VVD Pag.: 13

Vraag: De begroting is voor 2025 sluitend gemaakt, maar dat neemt niet weg dat er noodzakelijke bezuinigingen zullen moeten komen. De jaren 2026, 2027 en 2028 laten namelijk grote tekorten zien en dat is zorgelijk. De VVD had graag gezien dat het college nu al een bezuinigingsplan had voorgelegd. Dit slechte financiële perspectief is precies een jaar geleden ook al aangekondigd. Daarom vinden wij het als VVD teleurstellend dat er niet nu al is gewerkt aan een bezuinigingsplan dat de financiën op de langere termijn weer op orde moet brengen.

Het college geeft aan de begroting 2025 sluitend te hebben gekregen door alle lucht eruit te drukken. Dit is op de keper beschouwd een nogal vreemde en ondoorzichtige exercitie. Waarom zit er zoveel lucht in onze begroting?

Reactie college

Wij herkennen ons niet in de conclusie dat er 'zoveel lucht in de begroting zit'. Tijdens de behandeling van de Kadernota hebben we afspraken gemaakt over onze aanpak om tot een sluitende begroting 2025 te komen (de kaders) en deze afspraken zijn nagekomen. Dit is ook te lezen in de inleiding van de begroting. De begroting is daarmee niet sluitend *gemaakt*, maar de combinatie van maatregelen hebben geleid tot een beperkt positief saldo (en een minder negatief meerjarenbeeld).

Een van de maatregelen heet 'lucht eruit'. We begroten realistisch met de beschikbare kennis en indices. Uit de afgelopen jaren blijkt echter dat we niet altijd precies uitgeven wat we vooraf dachten. Door het verder aanscherpen van budgetten en korten op budgetten is de flexibiliteit binnen programma's om de ene 'min' met de andere 'plus' op te vangen verminderd, dit monitoren we goed in 2025.

De stelling dat er niet gewerkt is aan een bezuinigingsplan klopt niet. Na de Voorjaarsnota van het rijk en de meicirculaire zijn we meteen gestart met maatregelen. De eerste opgave was om een sluitende begroting 2025 voor te bereiden. En tegelijkertijd hebben we gekeken welke maatregelen we op korte termijn (tussen kadernota en opleveren conceptbegroting) konden nemen die meerjarig effect hebben. Dat ziet u ook terug in de saldi van het meerjarenbeeld. Deze zijn ook meerjarig minder negatief dan wat u las bij de kadernota. We hebben dus al stappen gezet, diepere ingrepen zijn echter nodig voor een structureel sluitende begroting. Dit betekent het heroverwegen van beleid, ambities, contracten en subsidierelaties.

2. Programma's

Programma 1: Vitale Dorpen in Midden-Delfland

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 11

Vraag: We vragen waarom er nog geen informatie is over de mogelijkheden voor een hogere financiële waardering van biodiversiteit en landbouw. Wat is er nodig om lokaal beheer door boeren van recreatiegebieden te realiseren?

Reactie college

In Nederland is veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een passende financiële waardering van biodiversiteit en landbouw. Er is onderscheid te maken tussen waardering vanuit de markt en waardering vanuit de overheid. Binnen het programma Duurzaam Boer Blijven wordt binnen zo'n breed mogelijk kader gewerkt aan het versterken van het duurzame economische verdienmodel voor de kringloopboer van Midden-Delfland. Biodiversiteit is hier een wezenlijk onderdeel van. Nader onderzoek is mogelijk; de verwachting is dat het scala aan nieuwe mogelijkheden beperkt zal zijn omdat veel mogelijkheden al worden toegepast in Midden-Delfland en er grenzen zijn aan waarderingen in verband met de grenzen van staatssteun.

Lokaal beheer van recreatiegebieden door boeren is gebaat bij een goede politiek-bestuurlijke inhoudelijke en instrumentele afstemming van overheidspartijen, het gezamenlijk uitdragen van de ambities, en een goede samenwerking tussen de relevante (beheer)partijen (waaronder Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten). Hier is nog vooruitgang te boeken en de gemeente Midden-Delfland zal hier een stimulerende en verbindende rol in spelen. En binnen Midden-Delfland zelf kan het helpen om op een zodanige wijze de voorwaarden voor inschrijving van beheerwerkzaamheden vorm te geven opdat kleinere economische agrarisch ondernemers uit de directe omgeving ook een kans maken.

Fractie: MijnPartij Pag.: 8

Vraag: Recentelijk is door de raad de toekomstvisie 2050 vastgesteld. Dit betekent dat toekomstige ontwikkelingen naast deze visie moeten worden neergelegd. Dit zal gevolgen hebben voor beleid, maar ook financieel. Wij zijn benieuwd hoe het college hier de komende jaren een 1e invulling aan gaat geven.

Reactie college

In de [raadsoplegger vergadering 22 oktober 2024](#) (blz. 6 reactie college) voor de besluitvorming over de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 hebben wij hier op hoofdlijnen een schets voor gegeven. Korte tijdshelpe verwijzen wij u naar dit raadsvoorstel.

Programma 2: Bestuur en veiligheid

Beleidsveld bestuurlijke organisatie

Fractie: D66 Pag.: 7

Vragen:

- Uit het dienstverleningsonderzoek, halen we dat antwoorden en reacties van de gemeente lang op zich laten wachten. Wat is ervoor nodig om meer vragenstellers direct te helpen?
- Wat zijn de concrete plannen om digitalisering beter te benutten voor betere dienstverlening aan onze inwoners?

Reactie college

Hiervoor is een combinatie van procesmatige en technische maatregelen in combinatie met bewustwording over eigen houding en gedrag. Een voorbeeld is dat via het Zaaksysteem terugbelverzoeken worden geregistreerd en tegelijkertijd gemonitord op tijdig terugbellen. Een ander

voorbeeld uit de raadsinformatiebrief [A 24060 voortgangsinformatie dienstverleningsprogramma](#) is het programma *Heldere Taal*. Het programma *Heldere Taal* is gericht op houding en gedrag én op het ontwikkelen van vaardigheden al dan niet met behulp van AI. Doel hiervan is betere, heldere communicatie gericht op de inwoner of ondernemer. Heldere communicatie is noodzakelijke randvoorwaarde voor goede dienstverlening.

Waar mogelijkheden zich voordoen wordt gebruik gemaakt van digitale mogelijkheden. De Omgevingswet is daar vanuit de wettelijke verplichting een voorbeeld van, maar ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (ingangsdatum 1 januari 2026). Ook bij de aanpassing van het werkproces voor subsidies worden de digitale mogelijkheden verbeterd. Monitoring en een procesmatige aanpak voor kwaliteitsverbetering wordt onderdeel van het uitvoeringsprogramma dienstverlening.

Beleidsveld openbare orde en veiligheid

Fractie: Mijn Partij Pag.: 9

Vraag: MijnPartij zou graag zien waar de boa's nu worden ingezet, wat hun ervaringen zijn en waar we extra aandacht aan moeten geven.

Nu de gemeente van 1 naar 2 BOA's is gegaan, kan het college aangeven waar de inzet is geweest, wat de ervaringen zijn en wat de mogelijke aandachtspunten voor de toekomst zijn?

Reactie college

De inzet van de BOA's is gerelateerd aan het IVP dat in de raad is vastgesteld. Omdat de raad erom verzocht heeft om duidelijk te maken waarop de BOA's worden ingezet is ook het uitvoeringsplan aan de raad gezonden. Daarin staat aangegeven op welke aandachtsgebieden de BOA wordt ingezet.

De ervaring is dat de inzet van de BOA's inderdaad leidt tot datgene dat als motivering in het college en raadsvoorstel was opgenomen. De respons op meldingen is sneller, de zichtbare inzet op straat is verhoogd en de BOA's kunnen bij meer evenementen zichtbaar en handhavend optreden.

Programma 3: Beheer, verkeer en milieu

Beleidsveld beheer openbare ruimte

Beleidsveld verkeer

Fractie: ChristenUnie Pag.: 3

Vraag: Voor een duurzaam en veilig gebruik van de ruimte, is het voor de ChristenUnie belangrijk om de kernen zowel autoluw als op een verantwoorde manier toegankelijk te houden. In Schipluiden en in het centrum van Den Hoorn, is het lastig om het dorp met de auto in te komen of te verlaten. Recent is het college gelukkig tot inkeer gekomen en heeft afgezien van de knip in de Hoornseweg. Een inwoner noemde, in een ingezonden stuk in De Schakel Midden-Delfland, dit plan een rampzalig idee. Het college wil nu de Hoornsekade gebruiken als onderdeel voor de doorgaande fietsroute tussen Delft en Naaldwijk. Wij willen er bij het college op aandringen om eerst na te denken alvorens opnieuw aan een nieuw idee te beginnen. Wat zal het voor de huidige verkeerstromen betekenen als de Hoornsekade onderdeel wordt van een doorgaande fietsroute. Sinds kort mag het winkelgedeelte van de Dijkshoornseweg alleen gebruikt worden door bestemmingsverkeer. Voor de verkeersveiligheid is dit een goede maatregel. Het gevolg is wel dat het autoverkeer dat tot voor kort van de Dijkshoornseweg gebruik maakte om het dorp in te komen, nu via de Hof van Delftstraat moet. Doordat op de laatstgenoemde weg auto's langs de weg moeten parkeren, is het de vraag of het verstandig is dat nog meer auto's van deze weg gebruik gaan maken. Naast de verplaatsing van een deel van de verkeersbewegingen kan ook de verwachte toename van het aantal verkeersbewegingen in het centrum van Den Hoorn tot ongemak en onveilige situaties leiden. De verwachte toename van het aantal verkeersbewegingen wordt veroorzaakt door de groei van het aantal inwoners en de komst

van een tweede supermarkt. De vraag is hoe lang het nog goed gaat, als aan de ene kant het aantal verkeersbewegingen toeneemt, maar aan de andere kant de in- en uitgaande routes naar en vanuit het dorp worden beperkt. Het huidige verkeerscirculatieplan Den Hoorn is van 2013. Is het mogelijk het verkeerscirculatieplan binnen afzienbare tijd te actualiseren?

Reactie college

Bij de uitwerking van de inrichtingsplannen voor het centrumplan Den Hoorn zullen wij parallel aan dit traject een beperkte toets op het verkeerscirculatieplan van 2016 uitvoeren.

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 12

Vraag: De mogelijke bezuinigingen van het Rijk op het openbaar vervoer kunnen onze dorpskernen hard raken. Hoe kan het college voorkomen dat dit concrete gevolgen (minder OV) heeft voor Midden-Delfland?

Reactie college

Wij zetten maximaal in om de huidige dienstregeling in stand te houden. Tot op heden is dat altijd gelukt. Er is evenwel geen zekerheid dat dat ook in de toekomst zo zal zijn. Dit blijft onze aandacht houden.

Fractie: MijnPartij Pag.: 9

Vraag: Voor 2025 en 2026 is een post opgenomen van €450.00,-- verbetering en reconstructie fietspad Rotterdamseweg. Die is in eerdere jaren niet genoemd. MijnPartij vraagt zich af waarom deze investering nu wel ineens op korte termijn noodzakelijk is.

Is het college het met ons eens om de post reconstructie Hoornseweg in 2026 geheel te schrappen?

Reactie college

Reconstructie fietspad Rotterdamseweg

Deze investering staat al enkele jaren op de lijst van investeringen. Dit project is al enkele jaren vooruitgeschoven, omdat dit gecombineerd zou worden met een doorfietsroute (metropolitane fietsroute) over de Rotterdamseweg. Ondanks het risico dat de kosten voor de investering zouden toenemen is vanwege die samenhang gekozen voor uitstel. Recent is duidelijk geworden dat de route van de metropolitane fietsroute is verlegd en deze niet meer over de Rotterdamseweg loopt. De reden voor het uitstel is dus vervallen. De voorbereidingswerkzaamheden voor de reconstructie worden in 2025 opgepakt.

Reconstructie Hoornseweg

Wij adviseren om het budget voor de reconstructie van de Hoornseweg niet te schrappen. Er is nog onvoldoende zicht op de ontwikkelingen. Mogelijk moeten wij dit budget inzetten om de eigenbijdrage voor de aanleg van de doorfietsroute Delft-Naaldwijk aan de noordzijde van de Kickert mogelijk te maken.

Beleidsveld milieu

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: U stelt in de begroting dat meer voertuigen uitstootvrij gaan rijden als u meer nog laadpalen gaat aanleggen. Welke investeringen bent u voornemens op dit vlak te doen en wat betekent dat exact voor de uitstoot van voertuigen in onze gemeente?

Reactie college

De laadpalen waarin de begroting over wordt geschreven zijn opgenomen in het vastgestelde laadpalenplan. Voor de plaatsing van de nieuwe laadpalen is geen budget noodzakelijk. Over het effect van de laadpalen op de uitstoot van voertuigen in onze gemeente hebben wij geen cijfers beschikbaar.

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: Wat is de status rondom het Schone Lucht akkoord gezien hetgeen mensen in onze regio aan bloot worden gesteld?

Reactie college

Uit een onderzoeksrapport van de GGD Haaglanden (Luchtverontreiniging in de regio Haaglanden van september 2023) blijkt dat de luchtkwaliteit in de regio Haaglanden slechter is dan in overige delen van Nederland.

Binnenkort zal het college een besluit nemen op basis van een advies inzake drie relevante opties die te maken hebben met luchtkwaliteit:

- Aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord:
- Aansluiten bij convenant Schoon en Emissieloos bouwen:
- Regionale samenwerking luchtkwaliteit.

De consequenties van deze opties voor o.a. doelmatigheid en organisatie worden vergeleken met het oog op de lokale luchtkwaliteit in Midden-Delfland. De verwachting is dat eind 2024 de raad nader geïnformeerd kan worden over de conclusie.

Programma 4: Onderwijs

Programma 5: Sociaal Domein en Welzijn

Beleidsveld sociaal domein

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: Ziet u mogelijkheden in specifieke buurtinitiatieven in te zetten om de gemeenschapszin te vergroten en tegelijkertijd te besparen op jeugdzorg?

Reactie college

Het onlangs door uw raad vastgestelde beleidskader jeugd biedt hiervoor de kaders en uitgangspunten. Een van de geformuleerde acties is dat wij verkennen welke alternatieve preventieve interventies kunnen worden ingezet ter bevordering van het afschalen en voorkomen van specialistische ambulante jeugdhulp. Hierbij willen wij gebruikmaken van vrijwilligers. Effectiviteit van interventies is daarbij doorslaggevend.

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 11/12

Vraag: Met de vergrijzing van Midden-Delfland en het overheidsbeleid om ouderen langer thuis te laten wonen, is er recent onderzoek gedaan naar de zorgvragen van deze groep. Daarbij is samengewerkt met maatschappelijke organisaties en inwoners. Onze vragen aan het college zijn:

- Wat is er gedaan met de resultaten van de avond voor ouderen (4 juni 2024)?
- Waar kunnen inwoners en raadsleden een overzicht vinden van het ouderenbeleid van Midden-Delfland?
- Wat moet de gemeente verder doen om het predicaat "Dementievriendelijke gemeente" onder de inwoners levend te houden?

Reactie college

Vervolgacties 4 juni:

Hoe zorgen we ervoor dat iedereen, ook mensen met een beperking en dementie, volwaardig mee kunnen blijven doen in de samenleving. Tijdens de thema-avond 'op weg naar een inclusieve en leeftijdsvriendelijke samenleving', is er input opgehaald op de onderwerpen Gezondheid, Welzijn en Meedoen. Veel van de opgehaalde punten, denk aan: sporten en bewegen, bewustwording en bevorderen van gezonde leefstijl, mantelzorgondersteuning, aanpak eenzaamheid, onderhouden en behouden van sociale contacten en sociaal netwerk, goede en juiste informatievoorziening, worden vanuit regulier beleid opgepakt en uitgevoerd door onze netwerkpartners, zoals Stichting Welzijn Midden-Delfland, in het ketenoverleg kwetsbare inwoners en lokale alliantie. Ook is er een netwerktafel 'Langer Zelfstandig', waar ketenpartners in deelnemen en onderwerpen op welzijn, wonen en zorg worden besproken, maar ook uitgezet.

Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord zetten we onder andere in op het versterken van de sociale basis/vitale wijken. Zo zijn we samen met de bewonerswerkgroep Vitale Wijk Den Hoorn gestart met een pilot vitale wijk in Den Hoorn. Afgelopen 7 oktober was door de bewonersgroep een bijeenkomst georganiseerd, waar zo'n 60 wijkbewoners aanwezig waren. Deze werkgroep gaat samen met mede wijkbewoners aan de slag op een aantal thema's, denk aan positieve gezondheid, bibliotheek als centraal ontmoetingspunt en onderhouden van sociale contacten in hun eigen leefomgeving. Hiervoor zijn 'straat contactpersonen' aangesteld. Dit past in het geheel van een inclusieve en leeftijdsvriendelijke samenleving: iedereen doet zo goed mogelijk mee in de Midden-Delflandse samenleving en draagt zijn/haar steentje bij.

Regionaal zijn we aangehaakt bij het IZA/RIGA. Ouderenbeleid is een onderdeel van het IZA-RIGA.

Overzicht ouderenbeleid:

Samen met zorginstanties, ouderenorganisaties, het welzijnswerk en Wonen Midden-Delfland biedt de gemeente een scala aan voorzieningen aan – advies, maatschappelijke ondersteuning, zorg, vervoer, mantelzorgondersteuning, etc. – voor ouderen. Op onze gemeentelijke website treft u hiervan een overzicht voor inwoners aan op pagina: <https://www.middendelfland.nl/zorg-en-welzijn>.

Op deze pagina kunt u ook doorklikken naar de sites van ketenpartners en naar informatie over projecten zoals 'Een tegen eenzaamheid', en de 'Maand van de ontmoeting'.

Zie webpagina: [Eén tegen eenzaamheid | Gemeente Midden-Delfland \(middendelfland.nl\)](https://www.middendelfland.nl/een-tegen-eeenzaamheid)

Dementievriendelijke gemeente:

Het beleid is dat iedereen naar vermogen meedoet in onze samenleving. In de wet Maatschappelijke Ondersteuning is geen onderscheid in doelgroepenbeleid. Het predicaat 'dementievriendelijke gemeente' is geen doel op zich. Ook zonder het predicaat zetten we ons in op weg naar een inclusieve en leeftijdsvriendelijke samenleving.

Enkele maanden geleden stuurden wij u hierover een brief. Om de tekst hier niet te lang te maken verwijzen wij daarnaar. U kunt deze vinden bij uw [stukken van maart 2023](#) op uw ingekomen brief B23019, met kenmerk 0000431872.

[Beleidsveld welzijn](#)

Programma 6: Economische en sociale zaken

Beleidsveld economie

Fractie: D66 Pag.: 7

Vragen:

- U wilt geld uitgeven om de naamsbekendheid van Midden-Delfland te vergroten. Bij wie en met welk doel?
- Wat zijn de nadelige gevolgen als we in Midden-Delfland hetzelfde rekenen aan toeristenbelasting als in naastgelegen gemeente zoals gemeente Delft?
- Waar ziet u mogelijkheden dat ook externe gebruikers betalen voor voorzieningen in onze buitenruimte?

Reactie college

- De bedoeling is om de naamsbekendheid van Midden-Delfland, en in het bijzonder het landschap en de functies die bijdragen aan behoud of versterking van het landschap, te vergroten bij de regiobewoners en de eigen inwoners. Het doel is draagvlak voor het bestaansrecht van het Midden-Delflandse landschap, als groenblauwe oase voor landbouw, natuur en recreatie.
- Toeristenbelasting is een algemene belasting, waarvoor in principe geen limiet geldt (tenzij een gemeente die zelf bepaalt). Er is geen onderzoek bekend waaruit blijkt dat er nadelige gevolgen zijn als Midden-Delfland toeristenbelasting afstemt op de tarieven van de gemeente Delft en andere gemeenten in de omgeving.
- Wij zien geen realistische mogelijkheden dat ook externe gebruikers direct betalen voor voorzieningen in onze buitenruimte. Via bijdragen van provincie en buurgemeenten dragen regiobewoners indirect wél bij aan deze voorzieningen.

Fractie: MijnPartij Pag.: 9/10

Vraag: Ook het uitgevoerde onafhankelijk onderzoek geeft adviezen voor aanpassingen. Niet duidelijk is te meten wat het effect van PUUUR is op het merk Midden-Delfland. Op dit moment is er naast een kleine ledenbijdrage een grote bijdrage van de gemeente Midden-Delfland. Terwijl PUUUR zich ook inzet voor activiteiten van omliggende gemeenten. MijnPartij vindt het onterecht dat er weer €100.000,-- in 2025 naar PUUUR gaat en stelt voor in 2025 een lager bedrag vast te stellen en er goed naar te kijken hoe de jaren daarna met PUUUR omgegaan moet worden. PUUUR zet zich momenteel in voor het gehele Provinciaal Landschap, niet alleen voor de deel van de gemeente Midden-Delfland.

- Is het college het met ons eens dat de toeristenbelasting ingezet wordt voor toerisme in de gemeente en er geen koppeling is met PUUUR?
- Kan het college aangeven wat de kosten voor het innen van de toeristenbelasting betreffen en welke mogelijke ongewenste effecten het innen van toeristenbelasting met zich meebrengt

Reactie college

- De opbrengst van toeristenbelasting wordt ingezet voor toerisme in de gemeente, een onderdeel hiervan is gebiedsmarketing. PUUUR is de uitvoeringsorganisatie voor gebiedsmarketing. Er is geen direct relatie tussen de bijdrage aan Puur en de toeristenbelasting.
- Voor de toeristenbelasting vragen wij de betreffende ondernemers na afloop van een jaar aangifte te doen van het aantal overnachtingen in hun accommodatie en op basis daarvan leggen wij hen een aanslag op. Dit brengt voor ons kosten mee op het gebied van (onder meer) administratie, voorlichting, controle en handhaving. De verwachting is dat er niet of nauwelijks ongewenste effecten zijn, omdat ons omringende gemeenten ook toeristenbelasting heffen.

Beleidsveld participatiebeleid en minimabeleid

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: Waarom is afgelopen jaar ruim 60 K aan armoedebestrijding en geldzorgen niet uitgegeven? Wat zijn de maatschappelijke gevolgen voor de inwoners die hier recht op hadden en wat zijn de lange termijn gevolgen voor de gemeente dat het geld niet is uitgegeven?

Reactie college

Technisch gesproken betreft uw vraag de voortgang in de begroting 2024, en maakt geen onderdeel uit van de algemene beschouwingen over de begroting 2025 e.v. We hebben hier aandacht voor bij de 4e PBW 2024.

Vooruitlopend daarop kunnen we u wel het volgende meegeven: het plan armoede, geldzorgen en schulden heeft een meerjarige looptijd met een onderverdeling per jaar. Het jaar 2024 is nog lopend en acties zijn nog in uitvoering. Begin 2025 informeren wij u met een stand van zaken van het plan en schetsen we daarbij de financiële ontwikkelingen.

Programma 7: Ruimtelijke ordening, ontwikkeling en volkshuisvesting

Beleidsveld ruimtelijke ordening

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: Wat is de status van de spoorverdubbeling door ons landschap?

Reactie college

U ontvangt binnenkort een raadsinformatiebrief, waarin ook de status aan de orde komt.

Fractie: OGP Midden-Delfland Pag.: 12

Vraag: We steunen de inzet voor het Bijzonder Provinciaal Landschap, maar de financiële onzekerheid rond de spoorverdubbeling vraagt om een duidelijke strategie. Wat kan het college doen om in dit dossier de goede keuzes te (laten) maken voor ons gebied?

Reactie college

Om ervoor te zorgen dat goede strategische keuzes worden gemaakt bij de inpassing van de spoorverdubbeling in het landschap van Midden-Delfland vervult onze gemeente een actieve rol binnen onder meer de Landschapstafel BPL-MD, bij de Vervoersautoriteit van de MRDH en binnen de overleggrema die zich bezighouden met de NOVEX Zuidelijke Randstad (NOVEX staat voor Nationale OmgevingsVisie EXecutiekraacht. Programma NOVEX is in het leven geroepen om het uitvoeren van al het nationale beleid met een effect op de ruimtelijke inrichting van Nederland te verbeteren).

Beleidsveld volkshuisvesting

Fractie: D66 Pag.: 7

Vragen:

- Hoe kunt u minder budget voor bouw & woning rijmen met de bouwambities die deze gemeente heeft?
- Soms worden gronden te koop gezet. Wie monitort of aankoop voor de gemeente interessant kan zijn, voorbeeld voor woningbouw?

Reactie college

- Het is onduidelijk wat bedoeld wordt met "budget voor bouw & woning". Wij gaan er van uit dat bedoeld wordt het budget voor bouw- en woningtoezicht (pag. 71 van de begroting 2025). Minder budget c.q. afname van de beschikbare middelen is overwegend het gevolg van afname van inkomsten uit de leges voor bouwvergunningen die derden aanvragen. De

bedragen voor bouwleges zijn gebaseerd op een raming van de bouwleges voor de periode 2025-2028. Hierbij wordt onder meer uitgegaan van de beschikbare harde plancapaciteit (waarvoor een planologische regeling geldt dat nieuwbouw toestaat) en de fase waarin de planontwikkeling zich bevindt. Indien er in de komende periode harde plancapaciteit voor nieuwe bouwlocaties bijkomt, zal de raming daarop aangepast worden.

- De betreffende afdeling van de ambtelijke organisatie van Midden-Delfland beschouwt de gronden die in de verkoop gezet zijn, om te beoordelen of actieve aankoop door de gemeente noodzakelijk is om de doelstellingen van de gemeente te bereiken en eventuele aankoop door de gemeente bijdraagt aan de doelstellingen van de gemeente.

Fractie: OGP Pag.: 11

Vraag: Met het vaststellen van de woonvisie hebben we ingezet op het bouwen van woningen in de dorpskernen. Deze opgave wordt onderdeel van de dorpsvisie die per kern wordt gemaakt waarbij het nu lijkt of dan pas mogelijke locaties in beeld komen. Graag horen we van het college hoe potentiële locaties nu al in beeld worden gebracht en hoe en wanneer we daar op reguliere basis als raad in worden meegenomen. Deze afspraak komt voort uit het addendum op het coalitieakkoord. Daarnaast willen we weten wat nog nodig is om de 30 nieuwe flexwoningen, samen met de units van de Sterappel, in 2025 beschikbaar te hebben voor onze inwoners.

Reactie college

Ons woningbouwprogramma is vastgelegd in de Regionale Realisatie Agenda (de Woondeal) en door de Provincie Zuid-Holland vastgesteld. Hierin is de realisatie van 474 woningen tot en met 2030 opgenomen.

Gebiedsontwikkeling is een continue proces dat sterk beïnvloed wordt door marktontwikkelingen, veranderingen in beleid, veranderingen van inzichten, invloed van stakeholders en onderzoeksresultaten. Door bezwaren en beroep zijn doorlooptijden langer. Met de Planregistratie Wonen, gefaciliteerd door de provincie, kan het programma actueel gehouden worden. Met het Jaarverslag kan de raad worden geïnformeerd over het verloop van het woningbouwprogramma.

Voor het in 2025 beschikbaar hebben van de flexwoningen voor inwoners is het nodig dat de contractering met het COA en Wonen Midden-Delfland afgerond wordt. Vervolgens dient de aanvraag voor de omgevingsvergunning met relevante randvoorwaarden behandeld te worden.

Fractie: MijnPartij

Vraag: MijnPartij zou ook graag zien dat we het Groenfonds herijken. Niet alleen aan wie en voor wat de uitgaven ter beschikking zijn, maar dat ook alle toekomstige bouwlocaties bijdragen aan dit fonds. Eventueel samen met omliggende gemeenten.

Is het college het met ons eens om het Groenfonds te herijken niet alleen qua uitgaven maar ook qua inkomsten zodanig dat iedere nieuwe woning bijdraagt aan het fonds?

Reactie college

Het doel van het Groenfonds is behoud van het agrarisch cultuurlandschap van Midden-Delfland en versterken van de stad-landrelatie. De uitgaven zijn hierop gericht.

Onlangs is het bestuur van het Groenfonds een gesprek gestart over de doelen van de stichting en hoe zij deze het beste kan bereiken. Dit kan op termijn wijzigingen met zich meebrengen. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat het overgrote deel van de huidige uitgaven meerjarig gecontracteerd is.

Of er een brede evaluatie en in het vervolg een eventuele herijking plaatsvindt is mede afhankelijk van de andere deelnemende gemeenten (Den Haag, Maassluis en Delft). Onderzoek zal moeten

plaatsvinden naar de effecten van afdracht van een bedrag per elke toekomstige nieuwe woning. Het is onduidelijk wat hier de consequenties van zijn voor woningbouw, en in hoeverre dit de bestedingsruimte van het Groenfonds structureel kan verruimen. In dit kwartaal volgt in ieder geval een raadsinformatiebrief met de jaarstukken over 2023 van het fonds, een terugblik op afgelopen jaar en een vooruitblik op 2025.

Beleidsveld grondzaken

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen
--

Fractie: MijnPartij Pag.: 8

Vragen

- Kan het college aangeven waarom er in 2025 middelen uit de algemene reserve worden genomen in plaats van ruimte te zoeken in overige begrotingsposten?
- Kan het college aangeven waarom door het afnemen van het eigen vermogen de begroting door het college toch als sluitend wordt gezien?

Reactie college

- Deze mutatie vloeit grotendeels voort uit uw (eerdere) besluitvorming. In 2025 wordt gesaldeerd voor € 223.650 onttrokken uit de algemene reserve. Hiervan werd in 2024 al voor € 163.500 besloten door de raad voor wijziging uitvoeringsplan geldzorgen, armoede en schulden conform raadsbesluit van 23/01/2024. Bij de begroting van 2025 wordt nog eens een extra € 65.000 onttrekking aan de raad voorgesteld. Dit bedrag wordt gestort in de voorziening afvalstoffenheffing, omdat deze anders negatief zou eindigen en dit volgens het BBV niet mag.
- Een begroting is sluitend wanneer alle structurele lasten gedekt worden door structurele baten en als het eerstvolgende begrotingsjaar sluitend is. Het eigen vermogen staat hier verder los van.

Paragrafen

Bedrijfsvoering

Fractie: D66 Pag.: 7

Vragen:

- Hoeveel ruimte ziet u in het besparen van personeelskosten met behoud van dezelfde taken? In hoeverre kan techniek, innovatie en digitalisering helpen?
- Zijn er op dit moment externe adviseurs of wordt er gebruik gemaakt van detachering, waar we mogelijk mensen in dienst kunnen nemen?

Reactie college

Bij gelijkblijvende taken zien wij op dit moment geen noemenswaardige ruimte voor het besparen van personeelskosten. Dat laat echter onverlet dat digitalisering, robotisering, verantwoord gebruik van AI en andere vormen van innovatie zeker bij kunnen dragen aan efficiëntie in het werk. Met name eenvoudigere, herhalende taken kunnen worden overgenomen door bijvoorbeeld RPA (Robotic Process Automation). Door digitalisering en automatisering kunnen medewerkers zich meer richten op complexe, menselijke taken zoals maatwerk in klantcontact, beleidsvorming, en strategische advisering en planning. En ook hierbij helpen slimme digitale toepassingen. Daar liggen zeker nog kansen. Wij zien echter in de praktijk dat dit leidt tot een verschuiving in type taken, type werk en een verschuiving van kosten. Vooralsnog zien wij hierin geen kostenbesparing.

Daar waar we mensen in dienst kunnen nemen, doen we dat. Wij werken graag met een stevige basis van mensen die in dienst zijn van de gemeente. Op die manier blijven we weerbaar en stabiel en kunnen we investeren in ontwikkeling en kennisbehoud. Inhuur doen wij als we een periode moeten overbruggen omdat we een vacature niet ingevuld krijgen, een langdurige afwezigheid overbrugd moet worden bijvoorbeeld door ziekte of zwangerschap, als sprake is van (zeer) specialistisch of tijdelijk werk. Of op het moment dat we slechts enkele uren beschikbaar zijn en we dus onvoldoende formatie beschikbaar hebben om een vaste functie aan te bieden.

Financiering

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: U schrijft bij diverse programma's in de begroting vaak wat het mag kosten. Wat is ervoor nodig om erbij te zetten wat het minimaal moet kosten en wat investeringen meetbaar opleveren?

Reactie college

Wij begroten reëel. Dat betekent ook dat de genoemde bedragen gemotiveerd tot stand komen. Dat kan zijn op basis van ervaringscijfers en indices, vergelijkingscijfers of offertes en aanbestedingen. Veel investeringen vinden in de buitenruimte plaats, deze zijn deels fysiek waarneembaar en concreet. Soms gaat het om een reconstructie van een weg, waarbij het doel helder is en ook wat het concreet oplevert. Andere investeringen vloeien voort uit vastgestelde plannen. Bij het vaststellen van onder meer visies, (beheer)plannen en beleidskaders bepaalt u ook het ambitieniveau en de uitgangspunten. En dus ook wat het moet opleveren. Dat vormt dan ook de basis voor onze uitvoering en de middelen die wij daarvoor begroten. De vraag 'wat mag het kosten?' is een van de drie verplichte 'W-vragen' en geeft dus weer wat wij verwachten dat de kosten zijn (en niet zozeer 'mogen' zijn).

Fractie: Mijn Partij Pag.: 8

Vraag: Zorgelijk is wel dat in de voorliggende begroting de grootste mutaties nog niet zijn verwerkt, zoals het AZC in Den Hoorn, het integraal huisvestingsplan (onderwijs) en de Toekomstvisie 2050. Kan het college aangeven waarom er 12 maanden na raadsbesluit nog geen kosten (en opbrengsten?) van het toekomstig AZC in de begroting zijn opgenomen?

Reactie college

Zoals met uw raad (in de maandelijkse voortgangsberichten) gecommuniceerd vindt de financiële verwerking van de realisatie van het AZC plaats nadat de huurovereenkomst met het COA is afgerond. In oktober is overeenstemming bereikt over de huurovereenkomst. Uw raad heeft inmiddels het raadsvoorstel met de begrotingswijziging en een overzicht van inkomsten en (verwachte) uitgaven van ons ontvangen.

Fractie: VVD Pag.: 15

Niets over de kosten van het AZC is terug te lezen in de voorliggende begroting. Op financieel gebied zien we dezelfde lakse houding bij het college als op het terrein van de participatie.

Al vanaf het raadsbesluit in oktober vragen wij om een periodiek overzicht van de financiële gevolgen van het asielzoekerscentrum. Het college weigert deze te geven. Ook in deze begroting wordt er weer met geen woord over gerept. Onbegrijpelijk. Wat valt er te verbergen?

Reactie college

Er is geen sprake van dat het college weigert informatie te delen. Zoals met uw raad (in de maandelijkse voortgangsberichten) gecommuniceerd, vindt de financiële verwerking van de realisatie van het AZC plaats nadat de huurovereenkomst met het COA is afgerond. Vooruitlopend daarop hebben wij de raad in raadsinformatiebijeenkomsten (13 mei en 3 september) en raadsinformatiebrieven (bijvoorbeeld brief A 24053 van 11 juli) periodiek geïnformeerd over de (financiële) voortgang.

In oktober is overeenstemming bereikt over de huurovereenkomst. Uw raad heeft inmiddels het raadsvoorstel met de begrotingswijziging en een overzicht van inkomsten en (verwachte) uitgaven van ons ontvangen.

Lokale heffingen

Onderhoud kapitaalgoederen

Fractie: D66 Pag.: 7

Vragen:

- Voor de uitvoering van gemeentelijke beheertaken zijn miljoenen gemoeid. Ziet u mogelijkheden om scherper in te kopen?
- Er worden komende jaren tientallen beleid- en beheerplannen geactualiseerd. Hoeveel wordt er bespaard als hooguit het verplichte wordt gedaan?

Reactie college

Inkoop voor onderhoud kapitaalgoederen

Scherp inkopen heeft altijd onze aandacht. Soms door aan te sluiten bij regionale initiatieven soms ook door de meest effectieve inkoopprocedure te volgen.

Besparing op de uitvoering van beleids- en beheerplannen

Hierop is geen eenduidig antwoord te formuleren maar heeft alles te maken met de kaders die worden gegeven voor de uitvoering van werkzaamheden en de bijbehorende kwaliteitsdoelen.

Bij de behandeling van beheerplannen kan de discussie hierover worden gevoerd. In veel gevallen is het argument dat adequaat onderhoud voorkomt dat er later in de tijd grotere investeringen moeten worden gedaan.

Fractie: D66 Pag.: 7

Vraag: U wilt beter onderhoud van wegen met minder budget. Hoe realiseert u dat?

Reactie college

Beter onderhoud is ons streven. Wij proberen dat te bereiken door nog meer in te zetten op planmatig onderhoud. Onderhoud op basis actuele weginspectie maak het mogelijk om het beheerbudget zeer effectief in te zetten. Als uit een inspectie blijkt dat een weg nog enige tijd meekan en het budget doorgeschoven kan worden dan leidt dit nog wel eens tot vragen maar het alternatief (het geld wel uitgeven in het boekjaar) vinden wij minder logisch.

Fractie: MijnPartij Pag.: 10

Vraag: Als herhaling op eerdere jaren zou er gekeken worden naar de kwaliteit van het Gemeentelijk Vastgoed met de bijbehorende visie hoe met het vastgoed om te gaan. Dit wordt in de begroting nog steeds niet genoemd.

Is het college het met ons eens dat er geen goed onderhoudsplan aanwezig is met bijbehorende budgetten voor het Gemeentelijk Vastgoed?

Reactie college

Ja. Aan een nieuw beheerplan 'Onderhoud gemeentelijk vastgoed' wordt de laatste hand gelegd en dit gaat dit jaar naar de gemeenteraad voor besluitvorming. Dan wordt de gevraagde duidelijkheid gegeven.

Verbonden partijenFractie: D66 Pag.: 7

Vraag: De gemeente geeft in gemeenschappelijke regelingen meer geld uit aan archiefbeheer en archeologie, dan aan bijvoorbeeld reizen en economie. Hoe kan de raad kosten voor archief en archeologie beter toetsen/beheren?

Wat krijgt de gemeente voor de 38K?

Reactie college

De conclusie die u trekt, kunnen wij niet volgen en is rekenkundig niet juist. Daarnaast is juist voor de gemeenschappelijke regeling Archiefbeheer de dienstverlening teruggebracht tot het wettelijk verplichte. Dit is een van de gevolgen van de genomen maatregelen om te bezuinigen. Zie ook de beantwoording van de technische vragen.

Voor wat betreft de gemeenschappelijke regeling archeologie Midden-Delfland wordt de gemeente jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering van de regeling. Er is een vaste bijdrage (€38.000) plus eventuele additionele bijdragen in geval van projectkosten voor opgravingen. Indien uit de jaarlijkse rapportage blijkt dat er een aanpassing dient plaats te vinden in de (structurele) bijdrage, wordt dat voorgesteld aan het gemeentebestuur.